

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Обліково – аналітичне забезпечення ефективності використання основних засобів (на прикладі ТОВ «СНЕММІХ»)»
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету ЦЗВФН

Мельник К.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

Гайдаєнко О. М.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання керівництво підприємств, а також їх ділові партнери прагнуть одержати релевантну інформацію про стан і використання основних засобів. Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” таку інформацію має містити фінансова звітність. Насправді, поточний бухгалтерський облік і фінансова звітність не завжди надають реальні дані про основні засоби, через що втрачають свою корисність для внутрішніх і зовнішніх користувачів.

З введенням П(С)БО підприємства одержали нові можливості у формуванні облікової політики стосовно основних засобів. Однак, деякі норми стандартів носять загальний характер, що ускладнює їх практичну реалізацію. Так, повною мірою не розкрито порядок визнання основних засобів активами підприємства, що призводить до різних тлумачень їх сутності. Недосконалість способів оцінки результатів поліпшення основних засобів значно ускладнює облік витрат на їх відновлення та поліпшення. Формування облікової політики стосовно основних засобів здійснюється без дотримання принципу наукового обґрунтування її положень, в результаті на підприємствах не реалізується право вибору щодо переоцінки основних засобів, встановлення способів амортизації, визначення термінів корисного використання і ліквідаційної вартості об'єктів.

На сьогоднішній день актуальним є питання пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємств. Основні засоби є саме тією необхідною основою діяльності підприємства.

Основні засоби – найважливіша і домінуюча частина всіх фондів. Вони визначають виробничу потужність підприємства, характеризують їх технічне оснащення, безпосередньо пов'язані з продуктивністю праці, механізацією, автоматизацією.

Основні засоби являють собою нагромаджене суспільне багатство. Вони знаходяться в безперервному русі, змінені й удосконалені. Розширення, підтримання належного функціонального стану і раціональне використання основних засобів значною мірою визначають обсяг виробництва, можливість росту і підвищення ефективності.

Тому для підтримки об'єктів основних засобів у робочому стані, а також досягнення оптимальних показників фінансово-господарської діяльності потрібно виділяти кошти на поточний і капітальний ремонт, технічне обслуговування, модернізацію, реконструкцію й інші види поліпшення основних засобів. Фінансовий стан підприємства багато в чому залежить від достовірного обліку витрат на поліпшення основних засобів і економічних вигід від їх здійснення, від правильного відображення таких витрат у бухгалтерському й податковому обліку.

Основні засоби є одним з головних технічних ресурсів господарської діяльності підприємства. Використання їх вимагає здійснювати організацію нагляду та контролю за їх наявністю й збереженням з моменту придбання до вибуття.

В умовах економічних реформ підвищується роль обліку і контролю за раціональним використанням усіх ресурсів, у тому числі й основних засобів що і

обумовлює актуальність теми.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вдосконалення обліково – аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів. Виконання поставленої мети передбачало постановку і розв’язання наступних основних завдань:

- теоретично обґрунтувати поняття «основні засоби», розкрити його економічну сутність та значення як об’єкт бухгалтерського обліку;

- на основі існуючих методів оцінок основних засобів, запропонувати найбільш ефективні для досліджуваного підприємства виходячи із вибраної облікової політики;

- розкрити документальне забезпечення обліку основних засобів;

Дослідити систему аналітичного і синтетичного обліку на ТОВ «СНЕММІХ»;

- розкрити ефективність системи внутрішнього контролю основних засобів та запропонувати напрями удосконалення контролю таких операцій на вітчизняних підприємствах;

- проаналізувати ефективність використання основних засобів на підприємстві.

Об’єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів на ТОВ «СНЕММІХ».

Предметом дослідження є теоретично – методичні засади, пов’язані з веденням обліку, контролю та аналізу ефективності використання основних засобів.

Методи дослідження. У роботі було використано загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, індукцію, дедукцію - при вивченні теоретичних основ обліку та контролю; математичні методи при розрахунку економічних показників; порівняння для зіставлення даних фінансової звітності підприємства у динаміці років та ін.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та інші нормативно-правові акти, наукові статті, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, дані засобів масової інформації та мережі Internet за темою дослідження, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність базового підприємства.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати наукових досліджень обговорювалися на IV Всеукраїнської науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» (Полтава, 2021).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань) та 16-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 131 сторінок. Основний зміст викладено на 77 сторінках. Робота містить 14 таблиці, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ОБЛІКОВО – АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ» досліджено економічну сутність основних засобів. Наведено класифікацію, методи оцінки основних засобів. Розглянуто особливості цифровізації на формування цілісної системи обліково-аналітичного забезпечення.

У другому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ» вивчено діючу практику синтетичного та аналітичного обліку основних засобів, наведено характеристику ТОВ «СНЕММІХ» та проаналізовано його загальний економічний стан, визначені основні проблеми обліку та запропоновані напрями їх вирішення.

У третьому розділі «ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ «СНЕММІХ» проаналізовано динаміку, структури, руху основних засобів та ефективність їх використання. Розглянуто мету та основні напрями проведення внутрішнього контролю. Виявлені проблеми та надані рекомендації щодо поліпшення роботи підприємства.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі розглядається питання обліково – аналітичного забезпечення ефективності використання основних засобів (на прикладі ТОВ «СНЕММІХ».

В першому розділі роботи розглядалися теоретико - економічні основи обліку основних засобів, тобто економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів згідно різних джерел (у тому числі згідно ПКУ, П(С) БО 7, МСФО 16). А також вплив цифровізації на формування цілісної системи обліково-аналітичного забезпечення Це допомогло визначити роль та місце основних засобів в господарській діяльності підприємства.

В другому розділі роботи досліджували документальне оформлення руху об'єктів основних засобів, їх аналітичний та синтетичний облік, а також облік надходження та вибуття , облік амортизації, інвентаризацію основних засобів.

За результатами дослідження наявності, стану та використання основних засобів, було виявлено, що позитивним моментом, ведення бухгалтерського обліку є чітка та детальна класифікація основних засобів не лише за групами що передбачені законодавством України, а й з урахуванням специфіки виробництва, що надає змогу полегшити процеси аналітичного обліку, інвентаризацій, та проведення внутрішнього контролю, з ціллю виявлення можливих відхилень та її своєчасної ліквідації. На ТОВ «СНЕММІХ» облік ведеться автоматично, за допомогою програми «1С: Бухгалтерія 7.7», більшість первинних документів підлягають електронній обробці, що значно спрощує та скорочує робочий час.

Підприємство проводить амортизацію усіх основних засобів прямолінійним методом.

В бухгалтерському обліку на ТОВ «СНЕММІХ» витрати з поточного ремонту основних засобів відносяться до поточних операційних витрат і відображаються за дебетом рахунку 23 «Виробництво» або рахунків класу 9 «Витрати діяльності» (91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» у міру їх здійснення, а витрати на капітальний ремонт об'єкта основних засобів, що збільшують їх первісну вартість, відображаються у складі капітальних інвестицій і групуються на субрахунках рахунку 15 «Капітальні інвестиції».

Пропонуються наступні напрями удосконалення організації обліку основних засобів в умовах діючого підприємства:

- введення додаткових інформативних показників в окремі форми первинних документів і реєстри аналітичного обліку основних засобів;
- застосування обґрунтованого підходу при виборі методу нарахування амортизації об'єктів основних засобів;
- посилення дисциплінарної відповідальності обліковців у разі неналежного виконання ними обов'язків при здійсненні первинного, синтетичного, аналітичного та податкового видів обліку основних засобів, що експлуатуються на підприємстві;
- підвищення рівня автоматизація облікового процесу, зокрема, обліку основних засобів, програма версії 7.7 потребує оновлення.
- формування ремонтного фонду основних засобів на підставі забезпечень майбутніх витрат і платежів й для відображення цієї інформації в обліку застосування аналітичного субрахунку 474.1 «Ремонтний фонд основних засобів» синтетичного субрахунку 474 «Забезпечення інших виплат і платежів». З метою покращення бухгалтерського обліку основних засобів доцільно ввести до Плану рахунків окремих рахунок для відображення витрат на ремонт основних засобів із субрахунками поточного та капітального ремонтів, де по дебету слід відображати всі витрати на ремонт основних засобів, а з кредиту цього рахунку слід списувати витрати закінчених ремонтів на витрати звітного періоду. Залишком на рахунку будуть суми по незавершеним поточним та капітальним ремонтам.

У 3-ому розділі роботи досліджено стан внутрішнього контролю на ТОВ «СНЕММІХ». Контроль за виконанням виробничих планів покладено на виробничий підрозділ, контроль за виконанням фінансового плану здійснює бухгалтерський відділ. Для підвищення ефективності контролю створений відділ внутрішнього контролю, який здійснює контроль за всіма ланками діяльності підприємства.

З метою підвищення ефективності використання основних засобів нами було рекомендовано використання відповідної методики аналізу, результати застосування якою дозволи визначити наступне.

На ТОВ «СНЕММІХ» сформувалося тенденція скорочення середньорічної вартості основних засобів. Переважну частку середньорічної вартості основних засобів займають будівлі та споруди, питома вага яких складає приблизно 60%, а найменшу частину займають транспортні засоби, частка яких близько 17 %.

На ТОВ «СНЕММІХ» сформувалася тенденція поступового зниження як забезпеченості усіма основними виробничими засобами працівників основного

виду діяльності, так і технічної оснащеності робітників. При цьому слід зазначити підвищення рівня продуктивності праці, що сталося в результаті не тільки зростання чистого доходу від реалізації продукції, але за рахунок скорочення чисельності персоналу, що свідчить про інтенсифікацію виробництва.

За аналізований період віддача основних засобів збільшувалася. При цьому на протязі аналізованого періоду це було результатом збільшення віддачі активної частини основних засобів. Проте зменшення віддачі основних виробничих засобів відбувалося в результаті зміни структури основних засобів у бік зменшення частки активної частини основних засобів в їх загальній вартості. До резервів можливого збільшення обсягів діяльності можна віднести 10530,89 тис.грн. за умов покращення структури основних засобів шляхом доведення питомої ваги активної частини основних виробничих засобів в їх загальній вартості до нормативного рівня.

Інтегральний показник ефективності використання основних засобів свідчить про загальне поліпшення стану використання основних засобів на 66%, тобто на кожну гривню витрат, які вкладені в основні засоби у звітному році припадає на 81 коп. більше виручки від реалізації ніж у минулому році.

Вважаємо за необхідне відмітити, що аналіз стану основних засобів на даному підприємстві на сучасному етапі показує, що основна частина засобів праці залишається зношеною, щоб використання основних засобів було дійсно економічно вигідним і ефективним, необхідно не тільки стежити за його технічним станом, а й залучати фахівців при проведенні складних ремонтів; вивчати ринки виробництва; залучати фахівців маркетингового відділу; підвищувати рівень спеціалізації виробництва; застосовувати передові технології; усувати простой; модернізувати обладнання; поліпшувати склад, структуру і стан основних засобів підприємства; вдосконалювати планування, управління і організацію праці та виробництва; знижувати місткість основних засобів; підвищувати їхню віддачу та продуктивність праці на підприємстві; підвищувати якість ремонтів; а також у разі необхідності застосовувати орендоване обладнання з метою підвищення ефективності виробництва.

